

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Kabinet Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
wob@minaz.nl

Onze referentie
4217630

Datum 16 september 2021

Betreft besluit op Wob-verzoek inzake communicatiebeleid covid-19

Geachte

In uw brief van 11 juni 2021, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) om openbaarmaking van informatie verzocht over het communicatiebeleid ten aanzien van corona en COVID-19 in de periode 10 maart 2021 tot en met 11 juni 2021.

U geeft hierbij aan te denken aan: *"Notulen, notities, memo's, nota's, gespreksverslagen en andere documenten van de VoRa, al dan niet ten behoeve van advisering van de ministerraad."*

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 14 documenten aangetroffen. Het betreft dertien verslagen van de VoRa en 1 presentatie. De relevante passages zijn uit de verslagen samengevoegd in 1 document.

Derde belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de documenten in de gelegenheid gesteld hierover hun zienswijze te geven. Door de derde belanghebbenden zijn geen bedenkingen ingediend.

Besluit

Ik heb besloten (deels) aan uw verzoek tegemoet te komen en de informatie waarom u verzocht openbaar te maken.

Persoonsgegevens

Ik heb besloten de documenten openbaar te maken met uitzondering van de daarin vermelde persoonsnamen.

Kabinet Minister-President

Datum

16 september 2021

Onze referentie

4217630

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In de verslagen staan persoonsgegevens. Ik ben van oordeel dat t.a.v. deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de persoonsgegevens verwijderd uit het de relevante passages uit de verslagen .

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het het openbaarmaken van namen van de ambtenaren betreft. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaarmaken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

De twee documenten zal ik naar u e-mailen en publiceren op rijksoverheid.nl.

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,
namens deze,

mr. Marianne Hordijk
Secretaris-Ministerraad

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt hiertegen schriftelijk bezwaar maken, onder vermelding van de gronden, bij de secretaris-generaal van het ministerie van Algemene Zaken.

Overzicht passages over coronacommunicatie uit VoRa-verslagen 11 maart tot en met 10 juni 2021
Op 13 mei was het Hemelvaart en was er geen VoRa.

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
11 maart	VoRa-verslag	4194015	<p>Corona 10.2e geeft een stavaza en staat o.a. kort stil bij de sneltesten, het coronapaspoort, de routekaart, het Tweede Kamerdebat, het draagvlak voor de maatregelen en de vaccinaties van AstraZeneca en Janssen. 10.2e meldt dat maandag 15 maart een webinar plaatsvindt over één jaar coronacommunicatie. Ongeveer 800 mensen hebben zich hiervoor al aangemeld. Ook meldt 10.2e dat <i>Adformatie</i> aandacht besteed aan de handreiking corona. De VoRa staat voorts kort stil bij de steunpakketten en de inzet van Defensie. 10.2e geeft een toelichting op de Tweede Kamerverkiezingen. De voorzitter meldt dat tijdens de drie verkiezingsdagen géén Kamerbrieven dienen te worden verstuurd.</p>
18 maart	VoRa-verslag	4195613	<p>Corona 10.2e geeft een stavaza 'corona'. Hij geeft een toelichting op de ontwikkelingen rondom de vaccinaties van AstraZeneca, de oplopende besmettingscijfers en de ziekenhuisopnames. Ook blikt hij vooruit op de persconferentie van dinsdag 23 maart. In de MCC zal hij een presentatie geven over de verhoogde communicatie-inzet op de gedragsregels ('WAT'). Er wordt overwogen 'WAT' rondom de persconferentie een prominenter plek te geven, zowel visueel (achterwand) als in de toelichting op de maatregelen. Met EZK wordt afstemming gezocht i.v.m. de 'Iedereen doet wat'-campagne. 10.2e blikt voorts kort vooruit op de communicatie rondom de feestdagen en de ramadan. Ook staat hij kort stil bij het (openbare) corona-webinar. Mogelijk wordt het initiatief over enkele maanden mogelijk herhaald. 10.2e meldt dat volgende week een Kamerbrief uit gaat over de navorderingen inzake het steunpakket. Daarbij wordt ook een technische mediabriefing gehouden.</p>
25 maart	VoRa-verslag	4196548	<p>Corona 10.2e geeft een stavaza en blikt kort terug op de persconferentie en het Tweede Kamerdebat van woensdag 24 maart. Ook staat 10.2e kort stil bij de handhaving van de avondklok en de vaccinatiestrategie. 10.2e zal de presentatie* over de intensivering van de gedragsregels die in het MCC is gegeven via het VoRa-secretariaat rondsturen. De VoRa staat voorts kort stil bij het online laten plaatsvinden van de ministerraad. De secretaris meldt dat er een Wob-verzoek is binnengekomen van Argos over de coronacommunicatie. Er wordt ook gevraagd naar de VoRa-notulen. Het VoRa-secretariaat pakt dit deel van het Wobverzoek op en komt erop terug in een van de volgende VoRa's.</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
	*Communicatie en gedrag basisregels 23-3.pptx	4212441	
1 april	VoRa-verslag	4196548	<p>Corona 10.2e geeft de stand van zaken weer. Er is veel discussie over de vaccins, meer informatie hierover is te lezen in de Kamerbrief die VWS 31 maart heeft verstuurd. Ook staat 10.2e staat stil bij de zelftesten. De persconferentie van 13 april zal een ingewikkelde boodschap bevatten, met aan de ene kant voornemens tot openstellen van sectoren en aan de andere kant de aantocht van de derde golf.</p> <p>10.2e vraagt naar aanleiding van het onderwerp corona naar de wegingen van VWS bij het inhuren van journalisten door het RIVM. 10.2e legt uit hoe dit is gegaan en geeft aan dat de lijn van VWS ook in de toekomst is: 'bij twijfel, niet doen'.</p>
8 april	VoRa-verslag	4199322	<p>Corona 10.2e staat kort stil bij de ontwikkelingen rondom Astra Zeneca, de (verwachte) toename van de ziekenhuisopnames en Ic-opnames, de eventuele afschaling van maatregelen (avondklok, openen terrassen, aantal thuisbezoekers etc) en blikt kort vooruit op de besluitvorming en persconferentie van dinsdag 13 april.</p>
15 april	VoRa-verslag	4200336	<p>Corona De voorzitter deelt signalen die zij van een aantal VoRa-leden heeft ontvangen in het kader van de coronacommunicatie, over enerzijds samenwerking en elkaar goed aangehaakt houden. Anderzijds over de geloofwaardigheid van de overheidscommunicatie en de impact van de communicatieadvisering bij besluitvorming. Zij stelt voor de discussie te voeren als de reguliere VoRa-voorzitter weer terug is. 10.2e en 10.2e nodigen NKC kernleden uit een actieve bijdrage te leveren aan de communicatie aanpak voor de zomerperiode. 10.2e 10.2e en 10.2e zeggen dit toe. 10.2e geeft aan dat het NKC te zijner tijd zal worden afgeschaald. Het NKC stelt een voorstel op voor de organisatie van de coronacommunicatie als de rol van het NKC ten einde is en zal hier advies voor inwinnen bij de VoRa. Dit voorstel wordt geagendeerd in de VoRa. 10.2e meldt dat BZ voorbereidingen treft voor de wijze van communiceren en de organisatie van de communicatie als weer mag worden gereisd. Dit zal interdepartementale samenwerking vragen.</p>
22 april	VoRa-verslag	4202185	<p>Corona 10.2e blikt kort terug op de persconferentie van dinsdag 20 april en staat stil bij o.a. de field labs, de aangekondigde versoepelingen, de vaccinatiestrategie en</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
			<p>het reisadvies. 10.2e staat stil bij de complexiteit van de boodschap 'Alleen noodzakelijke reizen' i.r.t. het openen van de terrassen. 10.2e pleit voor de boodschap 'Vermijd drukte'. De persconferentie staat voor maandag 3 mei gepland (i.v.m. Dodenherdenking).</p> <p>Hybride werken</p> <p>De VoRa stemt in met het voorstel voor het gebruiken van één rijksbrede stijl voor de interne communicatie over hybride werken en de gezamenlijke doorontwikkelen van de 'Terug naar kantoor'-stijl'. De rijksbrede stijl heeft geen verplichtend karakter, maar alle departementen kunnen er gebruik van maken. Desgevraagd bevestigt 10.2e dat FMH bij de exercitie is betrokken en dat de pay-off 'Terug naar kantoor' nog zal worden getest.</p> <p>10.2e vraagt aandacht voor het bredere vraagstuk van het hybride werk en de gedeeltelijke terugkeer naar kantoor later dit jaar. Hoewel in de ICBR geregeld wordt stilgestaan bij het vraagstuk, geven verschillende VoRa-leden aan behoefte te hebben aan meer informatie over de timing en de afspraken die zullen gaan gelden. Eli geeft aan hierop terug te komen. Fennema pleit ervoor de Adviesgroep Interne Communicatie (AIC) een rol te geven bij de communicatie over het hybride werken.</p>
29 april	VoRa-verslag	4202185	<p>Corona</p> <p>10.2e geeft een korte toelichting op de versoepelingen en de mogelijke vervolgstap van het openingsplan. Besluitvorming is voorzien voor maandag 3 mei (i.v.m. Dodenherdenking). Ook het reisadvies en de fieldlabs liggen dan ter besluitvorming voor. Voorts geeft 10.2e een update over de quarantaineplicht en de toegangstesten. 10.2e meldt dat elke (mogelijke) stap in het openingsplan vergezeld gaat van nieuwe 'Alleen Samen'-campagne flights, waarbij nadrukkelijk ook aandacht wordt besteed aan het belang van de naleving van de basismaatregelen. Gemeenten en diverse sectoren worden voorzien van toolkits e.d. zodat zij de campagne (posters bijvoorbeeld) ook zelf kunnen uitrollen. Mogelijk organiseert het NKC binnenkort ook een overleg met de G30. Ook de jongerencampagnes worden geïntensiveerd, waarbij de doelgroep ook zelf meedenkt met de opzet. 10.2e staat kort stil bij het vaccinatiepaspoort.</p>
6 mei	VoRa-verslag	4204338	<p>Corona</p> <p>10.2e geeft een korte toelichting op het openingsplan en het reisadvies. Op dinsdag 11 mei vindt waarschijnlijk een persconferentie plaats. De naleving van de basismaatregelen blijft een punt van zorg. 10.2e meldt dat het besluit over</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
			<p>het reisadvies en het vaccinatiebewijs de komende periode veel capaciteit van de departementen zal vragen op het gebied van publieksvoorlichting en webcare. 10.2 geeft een toelichting op de reisadviezen en vaccinatiebewijzen in Europees verband.</p> <p>Corona: Vaccinatiecommunicatie 10.2e (coördinator communicatieteam vaccinatie) en 10.2e (projectleider publiekscommunicatie vaccinatie) geven een presentatie over de aanpak 'vaccinatiecommunicatie'. De geïntegreerde communicatiestrategie en -aanpak die is gebaseerd op gedragswetenschappelijke inzichten en moet bijdragen aan het beleidsdoel dat ten minste 70% van de 18+ bevolking zich laat vaccineren. De aanpak vindt plaats langs vier sporen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publiekscommunicatie • Maatschappelijke dialoog en desinformatie • Stakeholdermanagement • Uitvoeringscommunicatie <p>De communicatie richt zich primair op de groep die (waarschijnlijk) kiest voor vaccinatie, en de groep die het nog twijfelt en niet op mensen die zeker geen vaccin willen hebben. Er is daarbij speciale aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgprofessionals en hun werkgevers • Ouderen • Anderstaligen • Laagopgeleiden en laaggeletterden • Mensen met een beperking (fysiek en mentaal) <p>Er is veel aandacht voor webcare op de corporate kanalen en het kanaal van de bewindspersoon. Ook wordt uitgebreid gemonitord in welke mate desinformatie voorkomt en worden tips en tools aangeboden om desinformatie te herkennen. Hiervoor wordt binnenkort ook een game ontwikkeld.</p>
20 mei	VoRa-verslag	4204338	<p>Corona 10.2e meldt dat 25 mei is persconferentie voorzien met FIN/EZK/SZW over de verlenging van het steunpakket.</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
			<p>10.2e staat stil bij de start van de versoepelingen (waarbij de basisregels onverkort gelden) en de vaccinatiecijfers (de 8 miljoenste inenting is in zicht). Ook meldt hij dat 10.2e en hij zijn uitgenodigd voor een interview met de OVW.</p> <p>10.2e kondigt een persmoment aan met minister Slob van Onderwijs over het loslaten van de anderehalvemetermaatregelen in het VO. De besluitvorming nog niet rond.</p> <p>10.2e gaat met een aantal VoRa-leden praten over de communicatieopgave na afschaling van het NKC. Dit vraagt tijd en aandacht. In een volgend stadium zal het onderwerp in de VoRa worden geagendeerd.</p> <p>10.2e zal in een volgende VoRa vertellen over het herstellepakket, hij bereidt dit samen met 10.2e en 10.2e voor.</p> <p>Tot slot staat de VoRa enige tijd stil bij het Verantwoordingsdebat en de aandacht voor de VWS-uitgaven hierbij.</p>
27 mei	VoRa-verslag	4209500	<p>Verslag 20 mei</p> <p>Naar aanleiding van het verslag meldt 10.2e dat bij AZ ook 10.2e en 10.2e zijn uitgenodigd voor een gesprek met de OVW. Desgevraagd is bij de VoRa-leden niet bekend of nog meer mensen (anders dan 10.2e en 10.2e worden geïnterviewd.</p> <p>Corona</p> <p>Ook 10.2e stipt de persconferentie van EZK/FIN/SZW aan over de verlenging van steunpakketten en kondigt een Kamerbrief aan over wetgeving. Voor beide onderwerpen geldt dat in de communicatie veel aandacht is voor dilemma's.</p> <p>10.2e staat stil bij de tweeledige reactie op de heropening van het VO en hoe OCW het VO daarbij probeert te helpen.</p> <p>10.2e gaat kort in op de besluitvorming en communicatie over de vervroegde versoepelingen van een aantal coronamaatregelen. Het gaat hierbij voornamelijk om de horeca en de cultuursector. Op 1 juli gaat het Europees reispasspoort in, daar treffen zowel een bewindsliedenteam als een ambtelijke stuurgroep, voorbereidingen voor. Hierbij is ook aandacht voor de corona-app, waarbij</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
			<p>samen wordt gewerkt met de werkgroep Reizen van het NKC. Er wordt onder andere nagedacht over welk departement publieksvragen hierover het beste zou kunnen beantwoorden.</p> <p>10.2e meldt dat de afspraken met 10.2e en haarzelf om van gedachten te wisselen over de communicatieopgave na afschaling van het NKC inmiddels zijn gepland met de betrokken directeuren.</p> <p>Teijssen vraagt of BZK gaat communiceren over de terugkeer van rijksambtenaren naar kantoor. 10.2e vraagt dit na. 10.2e geeft aan, gesteund door de overige VoRa-leden, dat behoefte is aan rijksbrede, duidelijke kaders bij het het werken op kantoor. 'Gezond verstand' volstaat niet, als richtlijn. Richtlijnen met meetbare indicatoren (bijvoorbeeld percentages) zijn zeer welkom. IenW gaat alvast nadenken over een elgen, departementale richtlijn hiervoor.</p> <p>Naar aanleiding hiervan kaart de voorzitter de frequentie en locatie van de VoRa-vergaderingen aan. De wekelijkse frequentie van de VoRa en het online vergaderen zijn ingezet vanwege de coronacrisis. De VoRa wil graag het goede voorbeeld geven en voorlopig online blijven vergaderen. Misschien is het wel mogelijk één fysieke bijeenkomst voor het reces te houden. Minimaal tot aan het reces blijft de VoRa wekelijks vergaderen. Na het reces wordt de frequentie mogelijk herzien. en 10.2e geven aan voorstander te zijn van (vooralsnog) wekelijks blijven vergaderen, maar wel korter (1 uur en 15 minuten).</p>
3 juni	VoRa-verslag	4204338	<p>Corona</p> <p>10.2e geeft een korte toelichting op de versoepelingen die 5 juni ingaan. Ook blijkt ze vooruit op de besluitvorming eind juni (vermoedelijk 22 juni). In het licht van de aanstaande aanpassingen roept 10.2e de departementen op om hun onderwerpen en dossiers op Rijksoverheid.nl alvast goed te controleren. 10.2e licht kort toe dat zij samen 10.2e een rondje maakt t.b.v. de afschaling van het NKC. 10.2e meldt dat OCW op korte termijn een jongerencampagne start gericht op de zelftesten. meldt de laatste stavaza m.b.t. de reisadviezen en de problematiek rondom de digitale certificaten.</p>
10 juni	VoRa-verslag	4211628	<p>Corona</p> <p>10.2e meldt dat momenteel wordt nagedacht over wat de komende maanden te verwachten valt en hoe daarop voor te sorteren. Vrijdag gaat hier een kamerbrief over uit. De vaccinatie is op stoom. Er wordt onderzocht of jongeren onder</p>

Datum	Bron	Documentnummer	Inhoud
			<p>de zeventien met een medische indicatie kunnen worden gevaccineerd en hoe specifieke nog niet gevaccineerde doelgroepen zouden kunnen worden gemotiveerd en geïnformeerd. De interdepartementale werkgroep reizen werkt hard aan de thema's certificaat, communicatie over reizen en testverplichtingen per land. Ook kondigt hij aan dat hybride werken de norm wordt bij de Rijksoverheid, waarop een deel van de VoRa aan BZK vraagt om na te denken over een expliciet rijksbreed uitgangspunt bij hybride werken. 10.2e spreekt hierop uit dat BZ wel enige terughoudendheid voelt bij een dergelijke rijksbrede norm. 10.2e vraagt met oog op communicatie hierover, aandacht voor de capaciteit op interne communicatie van de zomer. Tot slot vertelt 10.2e dat er weer een expertsessie plaats heeft gehad, over de inzet van publiekscommunicatie.</p> <p>10.2e meldt dat EZK samen met JenV, OCW en VWS vrijdag een Kamerbrief verstuurt over het inrichten van evenementen, gebaseerd op de ervaringen met fieldlabs. 10.2e vult aan dat dit capaciteit vraagt van politie en BOA's en keuzen door de driehoek.</p>

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Communicatieadvies

Publiekscommunicatie en gedrag

Bevorderen bewustwording over en naleving van de basisregels

NKC

23 maart 2021

NKC

Analyse: draagvlak en naleving

Verandering naleving gedragsregels

Meting 8 (16-22 feb) Meting 9 (9-15 mrt)

98,1% 97,0% Draagt mondkapje in OV

90,7% 88,9% Houdt zich aan de avondklok

81,9% 81,8% Draagt mondkapje in binnenruimtes

76,5% 74,1% Vermijdt drukke plekken

73,6% 70,9% Ontvangt maximaal aantal bezoekers

65,4% 67,4% Werkt thuis indien mogelijk
63,3% 64,7% Houdt anderhalve meter afstand
63,3% 63,5% Hoest en niest in de elleboog

49,6% 46,0% Blijft thuis bij klachten

43,6% 43,6% Laat zich testen bij klachten

35,5% 33,8% Was meer dan 10 keer de handen

30,8%

Verandering draagvlak gedragsregels

Meting 8 (16-22 feb) Meting 9 (9-15 mrt)

92,3% 91,9% Vermijdt drukke plekken
86,0% 89,9% Blijft thuis bij klachten
89,0% 88,8% Hoest en niest in de elleboog
87,9% 88,3% Houdt anderhalve meter afstand
85,9% 86,1% Draag mondkapje in OV
85,8% 85,1% Draag mondkapje in binnenruimtes
85,1% 85,3% Werkt thuis indien mogelijk
82,7% 84,8% Was meer dan 10 keer de handen
83,4% 83,4% Draag mondkapje in binnenruimtes

67,4% 64,9% Houd je aan de avondklok

44,3% 37,6% Ontvang maximum aantal bezoekers

- Naleving daalt bij 4 van de 11 gedragsregels
- Vooral naleving 1 bezoeker daalt
- Naleving stijgt bij testen en bij handen wassen
- Draagvlak daalt bij 3 van de 11 gedragsregels: aantal bezoekers, avondklok en testen bij klachten

Bron: RIVM Corona gedragsunit

Analyse

- > Het naleven van de basisregels blijft, los van (tijdelijke) maatregelen, voor langere tijd nodig om verspreiding van het virus tegen te gaan.
- > Inzicht uit RIVM gedragsonderzoek naar versoepelingen zomer 2020: als er snel en zichtbaar wordt afgeschaald, neemt opvolging van de basisregels direct af met alle gevolgen van dien. Dit gaat samen op met een afname in de ervaren dreiging van het virus.
- > Juist nu snel de meest kwetsbare mensen gevaccineerd worden en de samenleving zich stapje voor stapje meer opent, blijft het naleven van de basisregels van groot belang. Ook als iemand al gevaccineerd is.
- > De weg uit deze crisis is er een waarbij vaccineren, testen (bij klachten en om de samenleving te openen), maatregelen en naleving van de basisregels hand in hand gaan.
- > Advies gedragsunit: kies een heldere 3-slag: bevordert naleving.
- > Advies OMT/RIVM handen wassen, 1,5 meter afstand en testen zijn de basisregels met de meeste winst. Andere basisregels blijven natuurlijk van kracht.

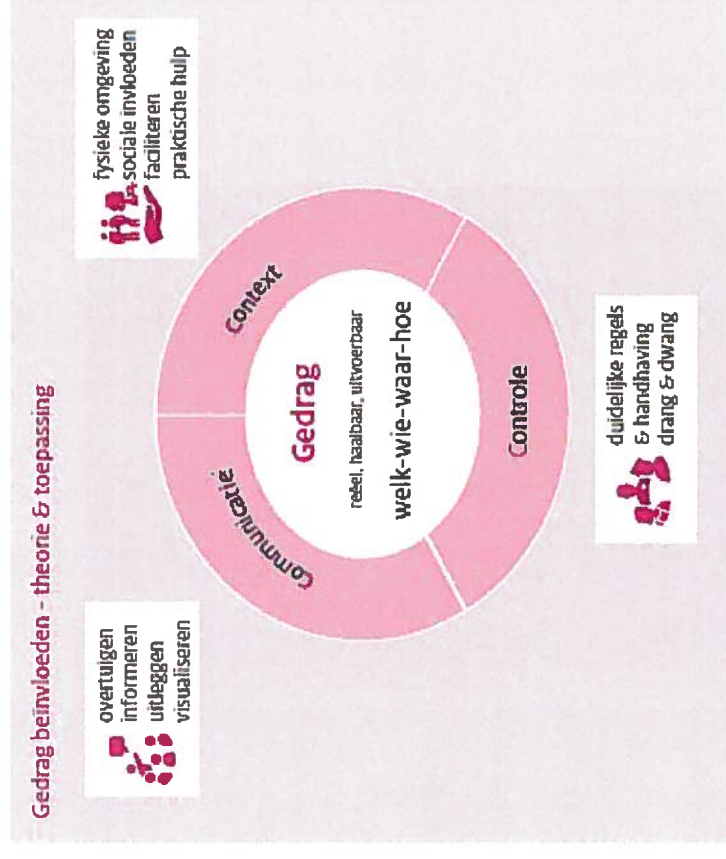
Basisregels: 3 clusters

Cluster	Basisregels	Verdieping
Wassen	Was je handen	Wanneer Hoe
	Hoest en nies in je elleboog	
	Schud geen handen	
	Raak je gezicht zo min mogelijk aan	
Afstand	Draag een mondkapje waar dat verplicht is	Waar Hoe
	Houd 1,5 meter afstand	Wanneer Waar
	Vermijd drukke plekken	Hoe
	Werk thuis	Bereid je voor Wanneer (niet) Hoe
Testen	Beperk je bezoek	
	Laat je testen bij (milde) klachten	Welke (milde) klachten?
	Blijf thuis als je (misschien) corona hebt	Afspraak maken Wanneer Hoe

Advies: intensiveren communicatie basisregels

- > Combinatie van 3 C's is voorwaarde voor effectieve interventies.
- > Advies OMT/RIVM: handen wassen, 1,5 meter afstand en testen en thuisblijven zijn basisregels met meeste effect.
- > Inzicht geven in verspreiding van het virus en wat je zelf kunt doen: de belangrijkste regels zijn makkelijk en ze werken.
- > Basisregels clusteren tot makkelijk te onthouden 3-slag bevordert naleving: Wassen – Afstand – Testen.
- > Breed uitzetten: algemeen en via lokale partners, sectoren en gemeenschappen voor bereiken minder moeilijke doelgroepen.
- > Aanpak die zelfovertuiging en commitment stimuleert: Waarom zijn de basisregels juist nu belangrijk?
- > Naleving basisregels ondersteunen door breder narratief van de NL aanpak: vaccineren + (thuis)testen + basisregels = Alleen samen maken we meer mogelijk.

3 C's interventies: handen wassen

	Bevorderende en belemmerende factoren	Interventies	Voorbeeld
Context Omgeving aanpassen (zowel fysieke als sociale omgeving)	Mensen geven aan het lastig te vinden om de handen volgens de richtlijnen te wassen.	Zorg voor toegankelijke en gemakkelijke mogelijkheden om de handen te wassen.	Plek om handen te wassen dichtbij keuken of toilet. Adviseer dat zeep en papieren doekjes makkelijk beschikbaar en zichtbaar moeten zijn in huis om handen wassen makkelijk te maken. Aandachtspunt: gaot uit van een aanwezige positieve intentie om de handen te wassen.
	Mensen wassen hun handen vaker als het makkelijk is.	Maak het gedrag makkelijk herinnerders door visuele signalen in de omgeving op punten waar gedrag plaats moet vinden.	Herinner mensen eraan dat zij de handen moeten wassen bij thuiskomst of op visite: plaats bijvoorbeeld een herinneringssticker of handpompje bij de ingang van een huis. Zet in op plaatsen waar het nog niet duidelijk is dat handen gewassen moeten worden. Aandachtspunt: zet in op plaatsen waar het nog niet duidelijk is dat handen gewassen moeten worden.
	De sociale norm (wat ziet men anderen doen?) voor nauwgezet 20 seconden handen wassen is relatief laag, terwijl het draagvlak hoog is. Mensen geven vaker aan hun handen te wassen als zij zien dat anderen in hun omgeving dit ook doen.	Positioneer de locatie om de handen te wassen op een openbare en zichtbare plek. Zet in op sociale normen.	Gebruik bij openbare toiletten visuele signalen zoals pijlen naar wastafels. Plaats de plek om de handen te wassen in het zicht van andere mensen. Aandachtspunt: hiervoor is het belangrijk dat men verwacht dat anderen handen wassen, en ziet dat anderen het doen.
Communicatie	Mensen geven vaker aan hun handen te wassen als zij denken dat het helpt, als zij het erg zouden vinden om iemand te besmetten en wanneer zij meer emotionele dreiging ervaren (bijv. het virus gaat dichtbij, verspreid zich snel). De meeste Nederlanders lijken af overtuigd dat de maatregel effectief is.	Gebruik persuasieve boodschappen met autoriteit en sociaal bewijs: Wat doen en vinden anderen?	Maak duidelijk dat de meeste mensen dit een goede en nuttige maatregel vinden. Aandachtspunt: laat zien dat de meerderheid van de mensen zich volgens de norm gedraagt en dat zij de minderheid van de mensen die bewust afwijkt afschuren.
			Benadruk op openbare handenwasgelegenheden dat experts of gerespecteerde personen handen wassen aanbevelen, of dat andere mensen correct hun handen wassen. Aandachtspunt: de boodschap moet van een vertrouwde bron komen, bevat argumenten en wordt herhaald.
Communicatie		Benadruk de effectiviteit van handen wassen bij thuiskomen en op bezoek gaan.	Communiqueer dat handen wassen de kans verkleint dat je een naaste besmet. Aandachtspunt: de boodschap moet mensen laten begrijpen hoe handen wassen helpt in het terugdringen van het aantal besmettingen en hoe effectief dat is.
		Herinner mensen aan wat belangrijke situaties zijn om handen te wassen.	Blijf herhalen wat, wie, waar, wanneer, hoe, waarom.
		Stimuleer het maken van 'als-dan' plannen.	Help mensen een plan formuleren als: 'Als ik thuiskom en de keuken binnenloop, dan was ik meteen mijn handen', zodat er koppeling komt tussen de situatie (als ik thuiskom) en het gedrag (handen wassen). Aandachtspunt: hierbij moet men wel al een positieve intentie tot het gedrag hebben.
Controle			

3 C's interventies: Afstand houden

	Bevorderende en belemmerende factoren Inzichten uit RIVM onderzoek	Interventies	Voorbeeld
Context Omgeving aanpassen (zowel fysieke als sociale omgeving)	Te drukke plekken zorgen ervoor dat het moeilijker is om afstand te houden. Als het moeilijker is om drukte te vermijden en afstand te houden, doen mensen dit minder.	Drukke beheersen. Informeer in 'real time' waar het druk is.	Reguleer drukte op straat om afstand houden mogelijk te maken, monitor aantallen bezoekers. Mensen informeren welke plekken wanneer te druk zijn, en ook waar of wanneer het rustiger is (bijv. via website of app; handelingsperspectief bieden). Aandachtspunt: beschrijf oorzaak en gevolg van verschillende keuzes die persoon nu kan maken (Scenario-based risk information). Stimuleer de (lokale) overheid, maar ook ondernemers en burgers op werk en in hun eigen thuissituatie met bezoek om de omgeving anders in te richten. Richt de omgeving slim in met cues. Aandachtspunt: weest duidelijk inzicht in waarom men nu geen afstand houdt op straat, wat zijn de barrières? Visualiseer de invloed van maatregelen op de verspreiding van het virus om zo het nut te laten zien van de maatregelen. Aandachtspunt: kan worden gerefereerd aan persoonlijke situatie. Bied handelingsperspectieven aan (als situatie X zich voordoet, pas oplossing Y toe). Dergelijke vaardigheden en strategieën kunnen met behulp van rolmodellen gedeeld worden. Aandachtspunt: deze gedoogwaardige rolmodellen moeten uit verschillende doelgroepen komen en laten zien dat zij barrières hebben ervaren en overwonnen. Help bij herkennen milde klachten. Help mensen bij hoe zij tegen bekenden kunnen zeggen dat ze niet willen dat ze langskomen bij (milde) klachten. Aandachtspunt: zet hierbij voorgenomen intenties in, koppel gedrag aan woorden die men heeft en maak mensen waarbaar tegen sociale druk. Legitimeer de rol waarin men zelf verantwoordelijkheid neemt.
Communicatie	Naarmate mensen drukte mijden en afstand houden en als minder nuttig zien, doen ze het minder. Mensen houden minder afstand van vrienden en familie en gaan er vanuit dat het risico in deze context klein is (ze verwachten dat vrienden/familie niet op bezoek komen met klachten). Mensen schatten de sociale norm (mate waarin anderen zich houden aan de drukte vermijden en afstand houden) lager in dan deze ligt te zijn op basis van gerapporteerd draagvlak en daadwerkelijk gedrag.	Richt de omgeving zo in dat afstand houden mogelijk en de norm is. Maak nut duidelijk van drukte mijden en afstand houden. Zorg dat men in staat is om drukte te vermijden en afstand te houden. Maak duidelijk dat er ook bij bekend- en een besmettingsrisico is (o.a. door aanname dat milde klachten veilig zijn).	Maak mensen bewust dat wat men op drukke plekken ziet, niet de norm is (veel willen liever niet in drukte zijn en veel vermijden die drukte). Aandachtspunt: laat zien dat de meerderheid van de mensen zich volgens de norm gedraagt en dat zij de minderheid van de mensen die bewust afwijkt afgeven.
Controle	Te drukke plekken zorgen ervoor dat het moeilijker is om afstand te houden.	Maak duidelijk wat de daadwerkelijke sociale norm is. Beheers drukte via handhaving en controle.	Ontkracht misconcepties over de sociale norm door de daadwerkelijke (positievere) norm te communiceren. Maak mensen bewust dat wat men op drukke plekken ziet, niet de norm is (veel willen liever niet in drukte zijn en veel vermijden die drukte). Aandachtspunt: laat zien dat de meerderheid van de mensen zich volgens de norm gedraagt en dat zij de minderheid van de mensen die bewust afwijkt afgeven.

3 C's interventies: testen en thuisblijven

Bevorderende en belemmerende factoren	Interventies	Voorbeeld	Communicatie				
Context Omgeving aanpassen (zowel fysiek als sociale omgeving)		Maak (duidelijk dat) testen sneller en dichterbij huis (kan) dan voorheen.	Maak (duidelijk dat) testen sneller en dichterbij huis (kan) dan voorheen, en dat de uitslag ook snel bekend is.		Gebruik visueel communiceren waarom het zo snel mogelijk testen en isoleren bij klachten zo belangrijk is en hoeveel besmettingen dat op termijn kan schelen.		
		Maak (duidelijk dat) testen sneller en dichterbij huis (kan) dan voorheen.	Aandachtspunt: gebruik concrete informatie passend bij de doelgroep (waar, wanneer testen).			Een klein deel van de mensen vindt dat een test doen hen niet <i>gunstig</i> op zou leveren.	
		Help bij het kunnen herkennen van klachten.	Benadruk dat veelvoorkomende (winterse) verkoudheidsklachten, zoals een loopneus, ook symptomen van COVID-19 kunnen zijn en dat testen uitsluitend kan geven.				90% zou het (heel) erg vinden om het virus door te geven aan iemand anders.
			Aandachtspunt: beschrijf de symptomen los om ze beter te helpen onthouden en realiseer ze aan de zekerheid.				
In februari gaf 37% als reden om niet te testen dat zij heel milde klachten hadden, en dat 26% hun klachten nog even wilden aanschouwen, of hun kans op besmetting met het coronavirus bleef wilden (27%).		Maak duidelijk dat ook milde klachten coronasymptomen kunnen zijn en dat zo snel mogelijk later testen in het geval van het coronavirus beter is dan afwachten.	Leg uit dat als men eerder negatief getest is niet vergelijkbare klachten, dit niet betekent dat latere klachten ook geen COVID-19 kunnen zijn.		Overweeg het communiceren van de norm dat meer dan 90% het (heel) erg vinden anderen te besmetten (en dat zij het op hun beurt weer aan een grote groep doorgeven).		
			Informeer dat 1/10 van geteste mensen besmet blijkt en dat er dus een reële kans is dat mensen met milde klachten wel besmet zijn.			Informeer dat men het meest besmettelijk is op het moment dat men klachten krijgt en dat 'even aanzien' – hoe logisch ook in andere situaties – bij COVID-19 niet de juiste aanpak is.	Aandachtspunt: nu de confrontatie met dit risico moet direct en nimmer worden geboden om het probleem op te lossen: testen.
Communicatie		Houd testen op de agenda van de gewone burger. Elke week hebben andere mensen klachten: een effectief communicatiemoment kan een cue zijn tot testen.	Aandachtspunt: de oorzaak en het gevolg van deze keuze moeten duidelijk zijn voor de persoon. Het meest effectief is als mensen zelf het scenario schetsen.		Benadruk veelvoorkomende (winterse) verkoudheidsklachten, zoals een loopneus, ook symptomen van COVID-19 kunnen zijn en dat testen uitsluitend kan geven.		
			Blijf aandacht vragen voor testen			Het blijft voor veel mensen lastig om de inschatting te maken wanneer testen nodig is en symptomen kunnen duiden op COVID-19.	Aandachtspunt: beschrijf de symptomen los om ze beter te helpen onthouden en realiseer ze aan de zekerheid.

Redeneerlijn basisregels: waarom juist nu?

- > Het virus verspreidt zich via contact. Als iedereen zich aan de basisregels houdt, ook als men gevaccineerd is, neemt de verspreiding van het virus en dus het aantal besmettingen af.
- > Deze afname hebben we in het voorjaar 2020 gezien. De lijn daalde toen heel snel.
- > Die daling was vooral te danken aan afstand houden, handen wassen en thuisblijven bij klachten.
- > Nu ook grootschalig testen, mondkapjes en vaccineren als extra interventies.
- > Juist nu snel de meest kwetsbare mensen gevaccineerd worden en de samenleving zich stapje voor stapje meer opent, blijft het naleven van de basisregels van groot belang. Ook als iemand al gevaccineerd is.
- > De weg uit deze crisis is er een waarbij vaccineren, testen (bij klachten en om de samenleving te openen), maatregelen en naleving van de basisregels hand in hand gaan.
- > Dan is er sneller meer mogelijk.

Concreet: wat, wanneer en hoe

- Vanaf 23 maart: start gefaseerde communicatie intensivering basisregels: in speech en overige publiekscommunicatie 3-slag stapsgewijs toevoegen
- 4 animaties 20 seconden (basisverhaal (hoe werkt besmetting en waarom basisregels) + per cluster basisregel)
 - Betaald en forced (video kan niet weggeklikt of uitgezet worden)
 - 24-3: basisverhaal op videokanalen Talpa, STER, RTL
 - Vanaf 30-3 uitgebreid met video per cluster basisregel (handen wassen, afstand houden, testen en thuisblijven) op videokanalen Talpa, STER, RTL
 - Looptijd tot eind mei
- Online bannering (4 stuks)
 - Basisregels per cluster contextgerelateerd geplaatst op landelijke nieuwssites
 - Vanaf 23 maart tot eind mei
- Social posts animaties
 - Vanaf 23 maart tot medio mei
 - Betaald en onbetaald
 - Wifi/geotargeted
 - Maatregelen visuals persconferenties
 - Visual per basisregel: verdiepende info
- Vanaf 23 maart: Toolkit voor regionale en lokale partners, sectoren en gemeenschappen (bevat video's, banners, social posts, visuals, HAH advertentietekst: in diverse talen, ook laaggeletterden)
- Vanaf 24 maart: Inzet experttafels lokale samenwerking speciale doelgroepen (migratieachtergrond, lage SES, laaggeletterden) voor verhogen bereik inzet basisregels, ook in aanloop naar en tijdens Ramadan*
- Radiospots testen en thuisblijven: maanden maart en april op publieke en commerciële radiozenders en online via Spotify
- TV spots testen en thuisblijven: vanaf 27 maart tot eind april roulerend op kanalen STER, Talpa, AD Alliance
- Jongerencampagne (Hearst Media, VICE, Slam FM, FunX, StukTV, Scholieren.com)
- Rijksoverheid.nl/corona

Voorbeelden uitwerking: banners

Geef corona geen kans

Wassen Afstand Testen

Wassen
Afstand
Testen

alleen samen krijgen we corona onder controle

Geef corona geen kans

Wassen Afstand Testen

Testen

Heb je milde klachten?

Testen

Laat je direct testen en blijf thuis.

alleen samen krijgen we corona onder controle

Geef corona geen kans

Wassen Afstand Testen

Wassen
Afstand
Testen

alleen samen krijgen we corona onder controle

Geef corona geen kans

Wassen Afstand Testen

Wassen

Was vaak je handen. Zo besmet je niemand.

alleen samen krijgen we corona onder controle

Geef corona geen kans

Wassen Afstand Testen

Afstand

Houd altijd 1,5 meter afstand.

Afstand

Zo besmet je niemand.

alleen samen krijgen we corona onder controle

Voorbeeld uitwerking: animatie 1

Voorbeelden uitwerking: maatregelen

29 maart 2020

Rijksoverheid

Geen ruimte voor versoepeling lockdown

Het aantal coronacases is te hoog, dat geldt ook voor het aantal ziekenhuisopnamen. We zitten in een derde golf en blijven daarom tot en met 14 april in lockdown.

Algemeen

- Aankomende 14 dagen maximaal 4 personen in huis
- Dag en nacht maximaal 10 personen in huis

Ontmoetingen

- Maximaal 10 personen in huis
- Maximaal 10 personen in huis

Werk

- Werkzaamheden, behalve voor noodzakelijke diensten
- Werkzaamheden, behalve voor noodzakelijke diensten

Verkeer en reizen

- Alleen noodzakelijk verkeer
- Alleen noodzakelijk verkeer

Winkelen en boodschappen

- Alleen noodzakelijk winkelen
- Alleen noodzakelijk winkelen

Openbare plaatsen

- Alleen noodzakelijke activiteiten
- Alleen noodzakelijke activiteiten

Verenigingen

- Alleen noodzakelijke activiteiten
- Alleen noodzakelijke activiteiten

Sport

- Alleen noodzakelijke activiteiten
- Alleen noodzakelijke activiteiten

Overige maatregelen

- Alleen noodzakelijke activiteiten
- Alleen noodzakelijke activiteiten

Alleen samen krijgen we corona onder controle

Uitsluitend de maatregelen die nodig zijn om de coronacrisis te overwinnen.

Voortgang gedragstrajecten DGSC-19

